

Gezond leven in de provincie Bovenrijn

Foto: Wim Gerritsen

Omringd door zeven collega-gedeputeerden presenteert een trotse Theo Rietkerk van Overijssel (staand, 3e van links) het werkboek

Wat is nodig om te komen tot een gezonde leefomgeving? Die vraag wordt beantwoord in het werkboek 'Welkom in de provincie Bovenrijn'. De hierin gepresenteerde methode kon onlangs rekenen op een enthousiast onthaal van de IPO-adviescommissie Milieu. Toepassing ervan betekent dat gezondheid een centrale plek krijgt bij het terugdringen van milieuvervuiling.

Het werkboek 'Welkom in de provincie Bovenrijn' is het afsluitende product van de PRISMA-werkgroep Gezondheid en Milieu. De afgelopen vijf jaar heeft de werkgroep de gezondheidseffecten op locatie door milieubelasting in kaart gebracht, toegespitst op de terreinen waar de provincie het verschil kan maken. Onderzocht zijn luchtkwaliteit, geluidbelastingen, geurhinder en externe veiligheid.

Gezondste regio

Met het werkboek wordt een speelse methode aangeboden om het instrument van de Gezondheids-effectscreening (GES) te verduidelijken. Deze methodiek wordt weliswaar al toegepast bij grootschalige milieueffectrapportages, maar zou in de ogen van de provincies nog veel meer kunnen worden gebruikt. De GES-methode resulteert namelijk in een beter onderbouwd besluit.

Om de toepassing te stimuleren bevat het werkboek een interactief gedeelte, waarbij gespeeld kan worden met locaties voor de aanleg van woningen, rondwegen, landbouwontwikkelingsgebieden en fabriekslocaties.

Daarbij komt goed in beeld wat de invloed van de voorgestelde ontwikkelingen is op de gezondheid van de omwonenden. De imaginaire provincie Bovenrijn kan zo uitgroeien tot de gezondste regio van Nederland.

Toepassingen

Sommige provincies hebben de gegevens inmiddels gebruikt voor het opstellen van Actieplannen Geluid of het Regionale Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Andere instanties als gemeenten en het RIVM kunnen hun voordeel doen met het werkboek. Goed nieuws is verder dat de inspanningen van de PRISMA-werkgroep gedeeltelijk een vervolg krijgen in de ontwikkeling van de Atlas Leefomgeving. Doel van dit initiatief van het ministerie van VROM is dat vanaf medio 2012 iedereen op postcodeniveau zijn leefomgevingskwaliteit kan bekijken. Aan de pilot voor het ontwikkelen van deze Atlas doen vijf provincies mee, waarbij zij gebruik maken van de in het PRISMA-project verzamelde gegevens en ervaringen. Voor burger en bedrijf kan de Atlas een belangrijke ingang worden om inzicht te krijgen in de leefomgeving.

Monitoring

Monitoring vormt een belangrijk middel om de gepresenteerde methodiek verder te verbeteren en up-to-date te houden. Om die reden zijn afspraken gemaakt over het inventariseren en vastleggen van data en gegevens. Hetzelfde geldt voor het omgaan met bewonersaantallen en aanwezige bedrijvigheid. Bijkomend voordeel is dat de informatie hierdoor interprovinciaal goed vergelijkbaar wordt. De interprovinciale werkgroep Monitoring gaat met de aanbevelingen en resultaten van de werkgroep aan de gang.

Uitdaging

De IPO-adviescommissie Milieu heeft onlangs ingestemd met het voorstel om de GES-methode vaker te gaan gebruiken. Dit betekent dat de provincies met de aangereikte middelen aan de gang kunnen en zich tevens moeten inzetten om samen met gemeenten en de regionale GGD het

GES-instrument te promoten. Ook gaf de commissie groen licht aan het inzetten van de monitoringsgegevens voor de Atlas leefomgeving. Als slotconclusie spraken de gedeputeerden uit dat ze over een half jaar willen weten wat elke provincie met het werkboek heeft gedaan. Plus hoe de aandacht voor de gezondheidseffecten van milieubelastingen per provincie is opgepakt. Kortom, een bijzondere uitdaging voor alle provincies! ●

Informatie:
Wim Gerritsen,
Projectleider
PRISMA-
project
Gezondheid
en Milieu,
038-4997507,
w.gerritsen@
overijssel.nl; bij hem is de usb-stick
van het werkboek opvraagbaar.

Kaderstelling vergunningen in de aanbidding

Regionale Uitvoeringsdiensten gaan voor provincies en gemeenten de vergunningen voorbereiden. Gebeurt dit aan de hand van Kaderstellingsdocumenten?

LEES VERDER OP PAGINA 2

Biodiversiteit, wat nu?

Het Jaar van de Biodiversiteit is van start gegaan. Een interprovinciale visie biedt binnenkort aanpakpunten voor de provincies om in actie te komen.

LEES VERDER OP PAGINA 3

Veilig gevaarlijke stoffen vervoeren

Het creëren van een duurzaam evenwicht tussen het vervoer van gevaarlijke stoffen, ruimtelijke ontwikkelingen en veiligheid. Dat is het doel van het landelijk Basisnet.

LEES VERDER OP PAGINA 4

Aanjagers duurzame energie

Het Uitvoeringsprogramma 2010 Klimaat en Energie is gepresenteerd. Nog voor de zomer wordt duidelijk waar de kansen liggen om meer duurzame energie te produceren.

LEES VERDER OP PAGINA 8

Elektronisch milieujaarverslag vernieuwd

Het vernieuwde e-MJV is als webapplicatie beschikbaar. Dit betekent dat bedrijven nog gemakkelijker hun milieujaarrapportages kunnen indienen.

LEES VERDER OP PAGINA 9

Kaderstelling vergunningen in de aanbidding

Foto: Michiel Wijbergh

Sinds 2007 hebben de provincies een gezamenlijke standaard voor het verlenen van milieuvergunningen, vastgelegd in Kaderstellingsdocumenten. Het plan is dat de Regionale Uitvoeringsdiensten vanaf 2012 voor provincies en gemeenten de vergunningen gaan voorbereiden. Er valt veel voor te zeggen dat ook zij gaan werken op basis van Kaderstelling en gezamenlijk het beheer daarvan overnemen. Dat zal de komende maanden echter wel goed geregeld moeten worden. Wie kopt de bal in?

De afgelopen jaren hebben de provincies gezamenlijk kaders voor een goede milieuvergunningverlening ontwikkeld. Per milieuaspect zijn deze kaders vastgelegd in een Kaderstellingsdocument. Doel daarvan is harmonisatie van de vergunningverlening tussen de provincies, het daarmee bieden van een 'level playing field' aan het bedrijfsleven en het terugdringen van de administratieve lasten.

Onderdelen standaard

De gezamenlijke standaard is via het PRISMA-project IPO-Kaderstelling vergunningverlening samen met alle provincies ontwikkeld. Ze omvat per milieuaspect een overzicht van de regelgeving, verwijzingen naar de beste beschikbare technieken en het beleid dat van toepassing is. Maar dat is niet alles. Het Kaderstellingsdocument bevat ook de informatie die noodzakelijk is om tot een goede besluitvorming te kunnen komen, van de overwegingen die daarbij horen en welke voorschriften aan een vergunning verbonden kunnen worden. Om al deze informatie snel en efficiënt te kunnen ontsluiten en te gebruiken hebben de provincies besloten allemaal te gaan werken met het softwarepakket SESOM van Royal Haskoning waarin de Kaderstellingsteksten integraal zijn opgenomen. In principe maken alle provinciale vergunningverleners hun vergunningen met behulp van dit softwareprogramma.

Meerwaarde

Een redactiecommissie van ervaren vergunningverleners, met daarachter een netwerk van deskundigen, houdt Kaderstelling up to date. Ze wordt daarbij ondersteund door Infomil die alle documenten op haar website zet. Op die manier kunnen bedrijven en belanghebbenden ook zelf kijken waar de standaarden zijn toegepast en waar daarvan is afgeweken. Vooral dit laatste is belangrijk. Een vergunning is altijd maatwerk vanwege de specifieke bedrijfssituatie of vanwege de omgeving. Kaderstelling biedt de mogelijkheid om alle zaken die standaard zijn snel in een vergunning te plakken, zodat de vergunningverlener vervolgens zijn aandacht volledig kan richten op het maatwerk deel. Ook hier is de beroemde '80-20 regel' van toepassing: kaderstelling biedt dus geen eenheidsworst, maar een stuk gereed-

schap waarmee vergunningverleners zich kunnen richten op die 20% van een vergunning waarvoor specifieke aandacht nodig is.

Stokje overnemen

Vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingsvergunning en de vorming van regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) verandert de rol en het takenpakket van de provincies ingrijpend. Provincies zullen vanaf 2012 alleen nog het bevoegde gezag zijn voor de IPPC¹- en BRZO²-bedrijven die ook nu onder hun bevoegdheid vallen. De vergunningverlening zal door de RUD's worden uitgevoerd. Het lijkt logisch dat RUD's zich over de Kaderstelling ontfemen en deze in de toekomst actueel te houden. Zij moeten daar ook de middelen voor krijgen. De provincies hebben veel inzet geleverd om de inhoudelijke kwaliteit door Kaderstelling te maken wat het nu is. Reden voor het IPO om Kaderstelling aan te dragen als best practice voor vergunningverlening in de oriëntatie van VROM op het kennisnetwerk rondom RUD's. Een mooie handreiking, maar wie kopt de bal in? Misschien de provincies als opdrachtgevers aan de RUD's? ●

Informatie: Johan van der Weij, voorzitter redactiecommissie IPO-Kaderstelling, 070-4416611, jp.vander.weij@pzh.nl

¹ IPPC: Integrated Pollution Prevention and Control

² BRZO: Besluit Risico's Zware Ongevallen

Biodiversiteit, wat nu?

Foto: NCB Naturalis.

Een aantal provincies heeft in de afgelopen jaren het onderwerp biodiversiteit voortvarend opgepakt. Anderen stellen zich nog afwachtend op. Veelal worstelen zij met de vraag: 'Wat is biodiversiteit meer dan wat we al doen?'. Het Jaar van de Biodiversiteit biedt aangrijpingspunten om in actie te komen. Om voor alle provincies handen en voeten aan het onderwerp te geven is bovendien een interprovinciale visie in de maak.

Tijdens een bijeenkomst is het Jaar van de Biodiversiteit eind januari op feestelijke wijze ingeluid, met ze van links gedeputeerde Onno Hoes.

Al decennialang holt de biodiversiteit wereldwijd achteruit. Daarmee gaat veel moois en waardevols verloren. Het verlies van soorten en ecosystemen is niet alleen jammer vanwege de verarming van de aarde, maar vormt óók een bedreiging voor de leefkwaliteit van de mensheid. Om deze reden hebben de Europese regeringsleiders in 2001 zich tot doel gesteld het verlies aan biodiversiteit in 2010 een halt toe te roepen. Tevergeefs. Mogelijk was de lat te hoog gelegd, maar ongetwijfeld is het geringe maatschappelijke bewustzijn voor de urgentie van dit probleem mede debet aan het mislukken van het Europese biodiversiteitsbeleid.

Twee deuren

Om het besef over de urgentie van probleem te vergroten heeft de VN het jaar 2010 uitgeroepen tot Internationaal Jaar van de Biodiversiteit. Het secretariaat van het Biodiversiteitsverdrag (CBD) heeft alle 168 deelnemende landen opgeroepen om een 'Nationaal Comité' te vormen. In Nederland is dit comité inmiddels geïnstalleerd, met als voorzitter gedeputeerde Onno Hoes van de provincie Noord-Brabant, tevens lid van de Maatschappelijke Taskforce Biodiversiteit en Natuurlijke Hulpbronnen. Dit heeft geresulteerd in de 'Coalitie Biodiversiteit 2010', een landelijk platform waarin overheden, organisaties en bedrijven hun krachten bundelen. Gezamenlijk gaan zij zich dit jaar inspannen om de urgentie van het behoud van biodiversiteit onder de aandacht van een breed publiek te brengen. De Coalitie Biodiversiteit 2010 streeft ernaar om mensen bewust te maken van zowel de biodiversiteit in de eigen leefomgeving (de deur naar de achtertuin), als van de effecten van het eigen consumptiegedrag op de biodiversiteit wereldwijd (de deur van de koelkast).

Partners

Het Jaar van de Biodiversiteit is op 28 januari in Leiden feestelijk van start gegaan. Plaats van handelen was Naturalis, dat dezelfde dag is omgedoopt in Nederlandse Centrum Biodiversiteit Naturalis, kortweg NCB Naturalis. Er zijn inmiddels meer dan 55 partners lid van de Coalitie, waaronder de provincies Noord-Brabant, Friesland, Drenthe en Zuid-Holland. In mei volgt ook de provincie Utrecht. Alle partners van de Coalitie hebben zich geëngesteld

om in 2010 een concrete bijdrage te leveren aan de bewustwording rond biodiversiteit. Daarbij richten zij zich op zowel het creëren van draagvlak voor actie als op het bieden van handelingsperspectieven aan burgers, bedrijven en overheden.

Inzet provincies

Provincies spelen in dit alles een zeer belangrijke rol. Allereerst ondernemen zij al veel activiteiten die bijdragen aan het behoud van biodiversiteit. Dit gebeurt veelal onder de noemer van milieubeleid, ruimtelijke ordening en natuurbeleid. Om inzicht te geven in datgene wat de provincies nog meer zouden kunnen doen én hoe zij elkaar hierbij kunnen versterken wordt momenteel een interprovinciale biodiversiteitsvisie opgesteld. Deze visie kan als basis dienen voor de inzet van provincies de komende jaren. Plus een antwoord geven op de vraag 'Biodiversiteit wat nu?'. ●

Informatie: [Natasja Hulst, CREM, 020-62749 69, n.hulst@crem.nl](mailto:n.hulst@crem.nl)

Kijk voor meer informatie en om ook lid te worden van de Coalitie Biodiversiteit 2010 op www.biodiversiteit.nl/2010

Wet zorgt voor beweging in waterland

Veilig gevaarlijke stoffen vervoeren

Foto: Michiel Wijnbergen

Het creëren van een duurzaam evenwicht tussen het vervoer van gevaarlijke stoffen, ruimtelijke ontwikkelingen en veiligheid. Met dat doel voor ogen werken rijk, provincies, gemeenten en het bedrijfsleven eendrachtig aan het Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen. De meeste hoofdbreken kost het in goede banen leiden van het vervoer per spoor.

Realisering van het basisnet moet er voor zorgen dat het vervoer van gevaarlijke stoffen via wegen, vaarwegen, spoorwegen mogelijk blijft. Om dit zo veilig mogelijk te doen is binnen het project eerst een inventarisatie gemaakt van de belangrijke verbindingen. Daarnaast is gekeken naar de ontwikkeling van het vervoer van gevaarlijke stoffen de komende decennia en of dit tot te hoge risico's leidt voor bestaande bebouwing en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Vervolgens is berekend tot welke beperkingen dit moet leiden voor of het vervoer of de ruimtelijke ontwikkelingen om risico's te reduceren.

Vaarwegen

Uit het onderzoek naar vaarwegen is gebleken dat het vervoer over het water het minst problematisch is. De binnenvaart kan zelfs een veel grotere groei opvangen dan waar nu mee rekening is gehouden. Een ontwerp basisnet vaarwegen is al afgerond.

Rijkswegen

Voor de rijkswegen worden de risico's vooral veroorzaakt door het vervoer van LPG. Indien het vervoer over de weg tot 2030 overeenkomstig de marktverwachting toeneemt, met een toeslag voor onverwachte ontwikkelingen, dan ontstaat er op een aantal locaties te hoge risico's. Het aanbrengen van hittewerende coatings op tankwagens en aanvullende maatregelen als her-routing (bepaalde tracés niet gebruiken) bieden soelaas, evenals het aanpassen van enkele bouwplannen. Ook voor de wegen is een ontwerp basisnet uitgewerkt.

Spoornet

Het spoor is een ander verhaal. Het vervoer van gevaarlijke stoffen gaat door dicht bebouwde gebieden. Daar komt bij dat veel gemeenten in het kader van hun binnenstedelijke bouwopgave bouwlocaties langs het spoor ontwik-

kelen. Bij ongewijzigd beleid ontstaan er vooral in de Randstad en langs de Brabantroute veel veiligheidsrisico's. Om te komen tot acceptabele risico's moeten de nodige maatregelen worden genomen. Het bedrijfsleven wil treinen anders samenstellen door tankwagens met zeer brandbare vloeistoffen niet te koppelen aan LPG. In combinatie met maatregelen als automatische stopbeveiliging, minder wissels en meer gebruik van de Betuweroute leidt dat tot een aanzienlijke risicoreductie. Met twintig gemeenten vinden de komende tijd nog gesprekken plaats om resterende problemen door lokaal maatwerk zoveel mogelijk op te lossen.

Verankering

De kaders voor het Basisnet spoor zijn nu vastgesteld in een brief van de Minister van Verkeer en Waterstaat aan de Tweede Kamer. Het Basisnet Spoor zal naar verwachting dit jaar worden vastgesteld. Medio 2011-2012 volgt vervolgens wettelijke verankering in de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen (WVGS, vervoerskant) en het Besluit Transport Externe Veiligheid (ruimtelijke kant). Voor toxische stoffen als chloor en ammoniak komen aparte regels in de WVGS. Maar daarmee is het project nog niet afgerond. Rijk, IPO, VNG en bedrijfsleven gaan de komende twee jaar onderzoeken hoe de robuustheid van het basisnet spoor verder kan worden vergroot voor de periode 2020-2040. IPO en VNG denken onder andere aan maximaal gebruik van de Betuweroute en aan meer vervoer van gevaarlijke stoffen over het water. Overigens hebben IPO en VNG ook op alle andere projectonderdelen hun krachten gebundeld. ●

Informatie: Etienne Blokker, 030-2589111, Etienne.Blokker@provincie-utrecht.nl

KORT

Stikstofaanpak Natura 2000-gebieden

De ministerraad heeft onlangs ingestemd met de hoofdlijnennotitie voor de aanpak van de stikstofproblematiek in en nabij Natura 2000-gebieden. De aanpak voorziet in een flinke inzet op rijks-, provinciaal- en gebiedsniveau om de stikstofneerslag te verminderen. Dit is goed voor de natuur en het levert ruimte op voor toekomstige (economische) ontwikkeling bij

Natura 2000-gebieden. Uitgangspunt van de zogeheten Programmatische Aanpak Stikstof is dat de hoeveelheid stikstof die op natuurgebieden neerslaat, omlaag gaat. Bij deze aanpak wordt in beeld gebracht wat Rijk, provincies, gebieden en verschillende sectoren (landbouw, verkeer en industrie) bijdragen aan de vermindering van de stikstofdepositie. Tevens worden de maatregelen voor verbetering van de bijzondere natuur in de gebieden in kaart gebracht. Op basis van alle maatregelen kan worden bepaald

hoeveel ruimte er is voor duurzame economische ontwikkeling. ●

'Grounds for Change'-conferentie

Ruimte en energie in het licht van het veranderende klimaat. Dat is het centrale thema van de 'Grounds for Change'-conferentie van 20 tot en met 23 april 2010 van de provincie Drenthe en de Rijksuniversiteit Groningen. De conferentie legt nadrukkelijk een relatie tussen onze energie- en klimaatvraagstukken

en de driedimensionale ruimtelijk ontwikkeling. "Innovatie en kennisontwikkeling zijn nodig om de toekomstige vraagstukken rond duurzame energievoorziening op te lossen", aldus gedeputeerde Tanja Klip-Martin. De conferentie wordt gehouden in Hof van Saksen te Nooitgedacht en kent een afwisselend programma van sprekers, excursies en volop gelegenheid om te netwerken. Informatie: www.drenthe.nl/groundsforchange. ●

Foto: Michiel Wijnbergh

Vaartzetten achter groen gas

In de noordelijke provincies alles op alles zetten om de productie van grote hoeveelheden groen gas mogelijk te maken. Met dat doel voor ogen is op 19 januari de Taskforce Groen Gas opgericht.

De productie van groen gas is een belangrijke kans voor de productie van duurzame energie in de plattelandsgebieden. Hier is immers veel biomassa uit natuur en landbouw beschikbaar. De Taskforce Groen Gas, onder voorzitterschap van gedeputeerde Tanja Klip-Martin van de provincie Drenthe, moet ervoor zorgen dat de aanwezige kansen daadwerkelijk worden benut. Andere leden van de Taskforce zijn Ferd Crone, burgemeester Leeuwarden, Ulco Vermeulen, Directeur Business Development Gasunie plus voorzitter Platform Nieuw Gas en Henk Brink Voorzitter van de LTO-werkgroep Duurzame Energie.

Nu wordt landelijk minder dan 16 miljoen kubieke meter groen gas per jaar geproduceerd. In principe kan de productie in het Noorden in 2020 zijn uitgegroeid tot 500 miljoen kubieke meter. Met deze hoeveelheden kunnen 300.000 huishoudens van gas worden voorzien. De kansen nemen nog toe indien biogas, afkomstig van boerenvergisters, effectief wordt opgewaardeerd naar aardgaskwaliteit waardoor de kostprijs daalt. Vervolgens kan deze geïnjecteerd worden op het aardgasnet en in de toekomst wellicht direct geleverd worden aan huishoudens of als brandstof voor auto's. ●

Verkiezingen

De gemeenteraadsverkiezingen zijn voorbij maar door de val van Balkenende IV zal het verkiezingsfijnstof voorlopig nog niet optrekken. Grote bezuinigingen staan ons te wachten. In verkiezingstijd ontkomt geen enkele partij er aan om de nadruk te leggen op datgene waarop niet bezuinigd mag worden: zorg, onderwijs en sociale voorzieningen komen er gemiddeld gesproken in iedere campagne beter af dan andere zaken. En je hoeft geen helderziende te zijn om te voorspellen dat de provincies in de hoek zullen zitten waar de klappen vallen.

Te weinig mensen in Nederland weten wat provincies zoal op natuur en milieugebied uitspoken. Met andere woorden, er zijn er maar weinigen die doorhebben dat bezuinigen op de provincies tegelijkertijd bezuinigen op natuur en milieu betekent. Typ 'provincie' en 'milieu' in op Google, en je ziet wat er fout kan gaan. Ik heb de afgelopen jaren in vrijwel alle provincies de effecten gezien van vooruitlopen op de klimaatveranderingen die ons mogelijk te wachten staan ten gevolge van een langdurig verkeerd gebruik van het milieu. Wat vaak wordt vergeten is dat al die projecten sowieso de economie van ons land versterken en de kans op rampen verkleinen. Want of je nou wel of niet gelooft in een veranderend klimaat, voor veel maatregelen

geldt dat ze de kans op wateroverlast en overstromingen significant verlagen en dus de veiligheid vergroten.

Bij alles wat er bij in kan schieten als provincies het werken onmogelijk wordt gemaakt moeten we vooral ook de verbetering van lucht-, water- en bodemkwaliteit niet vergeten: het zijn de onderwerpen waar provincies dankzij hun regionale kijk en de gemeentegrens overschrijdende gevolgen bij uitstek initiator en uitvoerder moeten zijn.

Wat te doen? Laten we proberen om achter het simpele woordje 'provincie' deze gevolgen in beeld te brengen om te voorkomen dat het kind met het badwater wordt weggegooid. Misschien is het goed om daarbij een aantal grote projecten die in de Haagse politiek tot nu toe altijd vrijwel onomstreden waren in beeld te brengen als provinciaal succes. Ik noem er één. Vanuit mijn eigen water- en milieuportefeuille in Den Haag denk ik automatisch aan het Volkerak-Zoommeer dat door blauwalg is veranderd in een grote stinkende groene soep. Alleen en uitsluitend dankzij de hardnekkige inzet van Zeeland, Brabant en Zuid-Holland wordt dit enorme milieuprobleem nu eindelijk opgelost. Het zou meer dan zonde zijn als de makelaars van dit soort oplossingen de verkiezingen niet zouden overleven.

gastcolumn

Jan Boelhouwer,
Lid PvdA-fractie Tweede Kamer

Utrecht investeert in schone economie

Nederland heeft volop kansen om de overgang te maken naar een schone economie. Provincie Utrecht kan hiervoor de eerste regionale testcase in Nederland worden. Dit betoogde Jeremy Rifkin, adviseur van onder andere de Europese Commissie, begin februari tijdens een driedaagse werkconferentie.

© 2010 Jelmer de Haas

Op uitnodiging van de provincie Utrecht gaat Jeremy Rifkin adviezen leveren voor een duurzame economie in het jaar 2040. Hij spreekt in dit kader van 'de derde industriële revolutie'. De transformatie naar een dergelijke schone economie, die onafhankelijk is van fossiele brandstoffen, goed voor het milieu én voor de concurrentiepositie van het bedrijfsleven, is volgens hem goed mogelijk. Rifkin werkt momenteel voor andere regio's zoals Rome, San Antonio (Texas, USA), Aragon (Spanje) en Sicilië aan vergelijkbare transitieplannen.

Tijdens de werkconferentie 'Utrecht 2040: Ondernemen met Nieuwe Energie' bracht Rifkin samen met zijn team van adviseurs de beeldbepalende thema's in kaart, die van belang zijn voor het Utrechtse transitieplan. Beslissers en opinion leaders uit het bedrijfsleven, waaronder de landelijke energiebedrijven, bouwbedrijven en ingenieursbureaus, de Utrechtse kennisinstellingen en de overheden namen deel aan de interactieve werksessies. Gezamenlijk verkennen zij technische, communicatieve, financiële en juridische opgaven voor de toekomst. In het voorjaar volgt een adviesrapport aan het dagelijks bestuur van de provincie Utrecht. Dit rapport levert antwoorden op de belangrijkste knelpunten die nu een doorbraak belemmeren. ●

Informatie: www.utrecht2040.nl

Geld verdienen met milieu

Het milieu verbeteren en geld verdienen. Is dit de sleutel om in sneltreinvaart door te stomen naar een duurzaam en concurrerend Nederland? Dat moet blijken tijdens de Nationale Milieudag 2010 op vrijdag 18 juni in het provinciehuis van Zuid-Holland. Doe mee!

Het belooft een inspirerende en dynamische dag te worden. Lange tijd waren werken aan een schoner milieu en geld verdienen onverenigbaar. Tegelijkertijd kwam keer op keer het verwijt dat het milieu alleen maar geld kost. Inmiddels is het denken in beide kampen omgeslagen: milieubedrijven schieten als paddestoelen uit de grond. Dat betekent niet automatisch dat succes verzekerd is. Het feit dat afgelopen jaar tientallen 'nieuwe' ondernemers kopje onder gingen geeft in ieder geval te denken. Gelukkig staan daar ook veel succesverhalen tegenover.

Tijdens de Nationale Milieudag 2010 worden de succes- en faalfactoren van milieuondernemingen afzonderlijk en in samenhang belicht. Korte plenaire sessies worden afgewisseld met speeddates en mogelijkheden uw eigen ideeën te toetsen bij de aanwezige financiële instellingen ("bij de bank op de bank"). Op de Milieumarkt kunt u kennis maken met succesvolle duurzame ondernemers. Dit betekent continue interactie tussen deskundigen, ondernemers en beleidsmakers. Met als doel helder te krijgen hoe we de winst uit duurzaamheid kunnen optimaliseren. De dag mondt uit in een tienpuntenplan om te komen tot dubbele winst: een schoner milieu en een concurrerende BV Nederland. ●

Informatie: www.nationalemilieudag.nl

Tom Jansen

KORT

Langetermijnstrategie Europese economie

Slimme, duurzame en inclusieve groei zijn de drie prioriteiten voor de nieuwe economische strategie van Europa, de Europe2020 strategie. Op 1 maart jl. publiceerde de Europese Commissie hiertoe een voorstel met vijf meetbare doelen en zeven thematische initiatieven om deze doelen te realiseren. De EU-regeerders besluiten tijdens hun bijeenkomst op 25 maart over de inhoud. Europe2020 moet een nieuw kader voor economische

hervorming vastleggen. Aangezien de strategie bepalend wordt voor de vormgeving van nieuw EU-beleid zal deze ook rechtstreeks invloed hebben op toekomstig beleid van provincies en gemeenten. ●

Aanpassing activiteitenbesluit

De ministerraad heeft er mee ingestemd om 3.600 inrichtingen onder de werking van het activiteitenbesluit te brengen. Hiermee komt de aparte vergunningverplichting op basis van de Wet Milieubeheer voor deze instellingen te vervallen en zijn alleen de algemene milieuregels

van toepassing. Met deze wijziging wordt een lastenverlichting van bijna 30 miljoen euro gerealiseerd. De ministerraad heeft ermee ingestemd dat het ontwerpbesluit voor advies aan de Raad van State zal worden gezonden. ●

Ondernemers halen energie-uitdaging

Brabantse ondernemers in het mkb-metaal die hebben deelgenomen aan het project 'Uw energie-uitdaging' hebben aangetoond dat 4% energie besparen in een jaar goed haalbaar en mogelijk is. De provincie Noord-Brabant wilde met dit pro-

ject een extra bijdrage leveren aan duurzaam innoveren en duurzaam ondernemen. Vandaar het idee om met een aantal bedrijven in Brabant een weddenschap aan te gaan. De uitdaging was: bespaar 4% op het energieverbruik in uw bedrijf in een jaar tijd en ontvang een investeringsbonus van de provincie van 3000 euro. In totaal zijn 39 bedrijven de uitdaging aangegaan. ●

Alles over verkeer en luchtkwaliteit

Welke schadelijke stoffen stoot het verkeer uit? Wat bepaalt hoe vervuilend een voertuig is? En wat

zijn de effecten van maatregelen? Al deze vragen en meer worden beantwoord in de nieuwe publicatie van het kennisprogramma Solve (Snelle oplossingen voor lucht en verkeer): '51 Vragen en antwoorden over verkeer en luchtkwaliteit'. De publicatie is gemaakt om de professional bij gemeenten en provincies een toegankelijk en compact overzicht van de meest voorkomende vragen en antwoorden te geven op het gebied van verkeer en luchtkwaliteit. De publicatie is te bestellen bij CROW (www.crow.nl). ●

Bedrijven doen liever zaken met provincie

Foto: Paul Tolenaar

Het lijkt wel een beetje de wereld op z'n kop. Terwijl het ministerie van VROM zijn uiterste best doet de omgevingsvergunning nu eindelijk uit de startblokken te krijgen, hoeft het van het bedrijfsleven eigenlijk niet meer. Althans in de provincie Zuid-Holland, zo bleek op een recent gehouden bedrijvendag.

Het zit niet mee met de invoering van de omgevingsvergunning. Keer op keer was er uitstel nodig, want er werd gevreesd voor een chaos bij de invoering. Maar het ministerie van VROM houdt flink druk op de ketel en de omgevingsvergunning lijkt nu

dan toch echt binnenkort van start te kunnen gaan.

Overlegtafels

Je zou denken dat het bedrijfsleven zo'n ferme opstelling wel kan waarden. Maar wie in de provincie

Zuid-Holland z'n oor te luisteren legt, hoort bij het bedrijfsleven - en stiekem ook bij de provincie - wel andere verhalen. Want daar is de afgelopen jaren een praktijk gegroeid die al lang precies spooft met de bedoelingen van de wet. De vergunningverlening verloopt er al sneller, eenvoudiger en met minder bureaucratie. Dat is bereikt via 'overlegtafels' waar alle partijen rond de vergunningen van een bedrijf samen aan één tafel zitten, onder 'regie' van

van hebben. Maar de veranderingen zijn groot en u én wij zullen er zeker aan moeten wennen. Ik verwacht dat de omschakeling in het begin heus wel wat rafels zal vertonen. Maar de inzet van de wet is prima. In ons beleid staat al jaren dat we dienstbaar willen zijn." Zijn pleidooi viel in vruchtbare aarde. Ondanks de aarzelingen won de loyaliteit het uiteindelijk. 'Veiligheidshalve' wilde een aantal bedrijven de overlegtafels voorlopig wel continueren, als een

bedrijven willen dat de provincie bovenop de ontwikkeling van de omgevingsvergunning gaat zitten. Opgeroepen werd om bij problemen in de overgangsfase niet af te wachten wat er landelijk aan wordt gedaan. Misschien moet je voor calamiteiten zelfs wel een draaiboek klaar hebben liggen, zo werd geopperd. Uiteindelijk wensten bedrijven en provincie elkaar 'sterkte met de uitvoering van de omgevingsvergunning'.

"Bedrijven verkiezen de provincie-aanpak, maar geven niettemin de omgevingsvergunning een kans"

de afdeling Vergunningen van de provincie. 'Transparantie, tempo en daadkracht', is bij die overlegtafels het motto. De provincie houdt de lijnen kort, stemt beslissingen af en houdt het tempo hoog, ook bij andere overheden. Dat werkt. Tot grote tevredenheid van alle partijen.

Omschakeling

Tijdens een recente voorlichtingsbijeenkomst van de provincie voor het bedrijfsleven bleek dat eigenlijk niemand enthousiast was over de komst van de omgevingsvergunning. Natuurlijk, niemand had bezwaar tegen een vereenvoudiging van procedures via de één-loket-gedachte. Maar, zou het wel lukken? Wordt het achter dat ene loket geen chaos bij de overheden? Wat we nu hebben werkt toch prima? Wie goed luisterde kon bijna horen dat de provincie er net zo over leek te denken. Huub Goumans, directeur Omgevingsdiensten Zuid-Holland, was eerlijk over de komst van de omgevingsvergunning: "Achter de schermen gaan de overheden hun zaakjes samen regelen. Daar mag u geen last

terugvaloptie voor als de wet toch niet zo soepel van start gaat. En dat blijkt te kunnen. Irene Pirovano, projectleider Zuid-Holland: "Vraag rond een vergunning gewoon vooroverleg aan. Dat kan ook onder de omgevingsvergunning. Dat vooroverleg wordt dan een overleg net als nu. Profiteer van die mogelijkheid!"

Bundeling deskundigheid

Niettemin zijn de zorgen groot. Vooral over de veranderende rol van de gemeente, die straks voor meer bedrijven het aanspreekpunt is. Gemeenten moeten straks van wel heel veel zaken verstand hebben. Bovendien vrezen de bedrijven bij de gemeenten straks ook politiek gekonkel vanwege partijbelangen. Wouter Smit, hoofd Vergunningen Zuid-Holland, onderkent het probleem van de deskundigheid. "Maar als straks overal in Nederland het vergunningenwerk van de verschillende overheden gebundeld is in de regionale uitvoeringsorganisaties zal dat probleem opgelost moeten zijn. Dan zit alle deskundigheid bij elkaar." Dat neemt niet weg dat

Informatie: Harry de Gooijer, 070-4416611, h.de.gooijer@pzh.nl

De schoonheid van de eenvoud van één loket...

Aanjagers duurzame energie

Foto: Michiel Wijbergh

Met de presentatie van het Uitvoeringsprogramma 2010 heeft voorzitter van de IPO-delegatie Milieu Erik van Heijningen het tweede jaar van het Klimaat- en Energieakkoord ingeluid. Nog voor de zomer brengen de provincies in beeld waar de kansen liggen om de productie van duurzame energie verder op te voeren.

Een recent initiatief van de provincies betreft het bij elkaar brengen van leveranciers en producenten van groen gas, bedrijven in de transportsector en het openbaar vervoer en overheden. Zo is samen met het ministerie van Verkeer en Waterstaat één subsidieregeling opgesteld om het inrichten van vulpunten voor (groen) gas te stimuleren. Op deze manier kan snel een van de schoonste brandstoffen een grote bijdrage leveren aan schone lucht en minder CO₂-uitstoot.

De provincies hebben een snelle start gemaakt met hun lerende organisatie voor klimaat en energie. Zij voorkomen daarmee dat er twaalf keer het wiel moet worden uitgevonden en verbinden initiatieven uit het bedrijfsleven om sneller resultaat te boeken.

Voortrekkersrol

De reductie van CO₂-uitstoot pakken de provincies op korte termijn aan met groen gas en op lange termijn met elektrisch rijden. Ook zullen zij samen met gemeenten zoeken naar mogelijkheden voor energiebesparing in woningen en bedrijven. De transitie naar duurzame energie en energiebesparing vraagt om een andere benadering. Samen met bedrijven, banken, andere overheden en actieve maatschappelijke organisaties werken provincies nieuwe aanpakken uit. Hiervoor organiseren de provincies in 2010 bijeenkomsten die moeten leiden tot de uitvoering van kansrijke projecten. Een juiste mix van voorwaarden stellen, voorlichten over (financiële) voordelen en faciliteren van innovatie dragen bij aan deze duurzame transitie.

Klimaat-Energieakkoord

De provincies investeren tussen 2009 en 2011 meer dan 200 miljoen euro in concrete klimaat- en energieprojecten. Dit is begin vorig jaar vastgelegd in het 'Klimaat-Energieakkoord tussen Rijk en provincies 2009-2011'. In het akkoord bundelen de provincies en het Rijk hun krachten om snel en slagvaardig resultaten te boeken op vijf verschillende thema's. Deze thema's zijn in willekeurige volgorde: duurzame energieproductie, duurzame mobiliteit, energiebesparing en vermindering van broeikasgassen, energie-innovatie en aanpassing aan klimaatverandering.

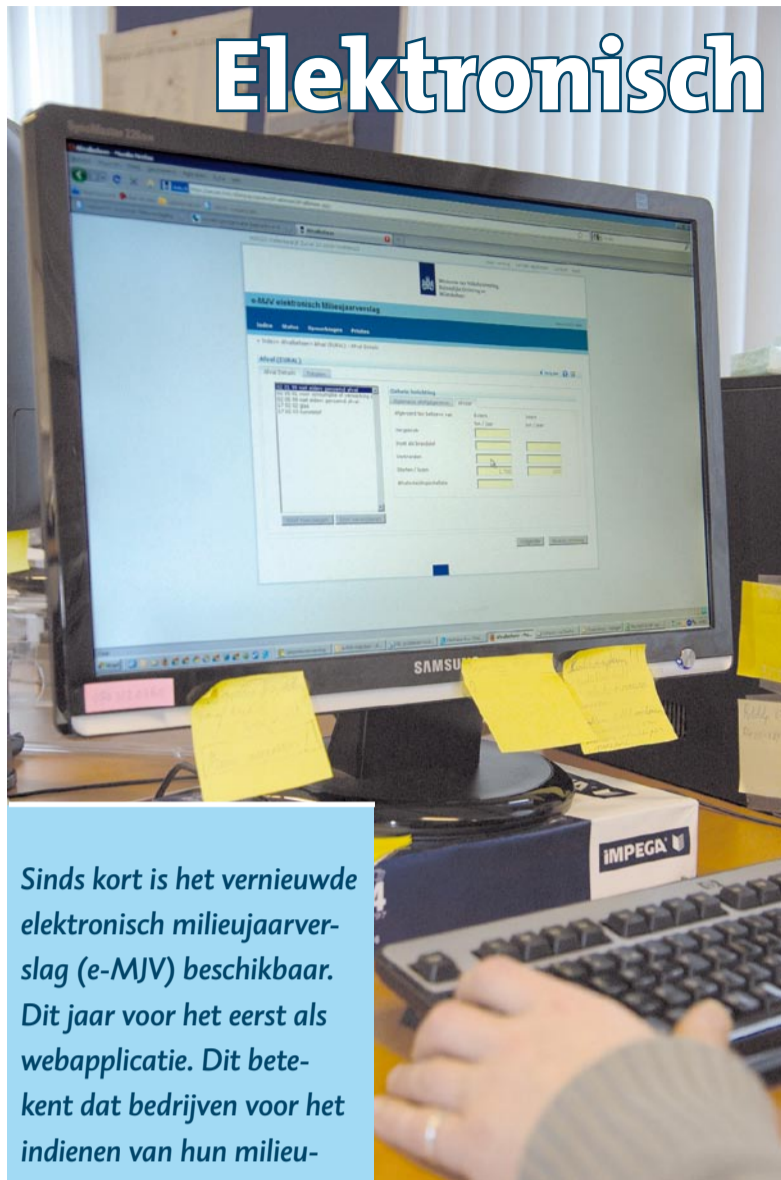
Stand van zaken

Maar dit zijn slechts enkele voorbeelden van de provinciale inspanningen. Inmiddels zijn provincies trekkers als het gaat om het vergroten van het aandeel windenergie, restwarmte, geothermie, warmte/koudeopslag, zonne-energie en biomassa in onze energieproductie. Maar is het genoeg om de doelstelling van 20 procent duurzame energie in 2020 te halen? Om die vraag te beantwoorden wordt momenteel gewerkt aan een overzicht dat inzichtelijk maakt of en zo ja waar aanvullende maatregelen nodig zijn. ●

Informatie: Marten van der Gaag, 070-8881217, mvdgaag@ipo.nl

Elektronisch milieujaarverslag vernieuwd

Sinds kort is het vernieuwde elektronisch milieujaarverslag (e-MJV) beschikbaar. Dit jaar voor het eerst als webapplicatie. Dit betekent dat bedrijven voor het indienen van hun milieujaarverslag verschoond blijven van veel ingewikkeld papierwerk.

Om bedrijven en bevoegde instanties niet onnodig te belasten met diverse rapportageformulieren is er sinds 2004 één elektronisch rap-

portage-instrument, het e-MJV. Een beveiligd en afgeschermd systeem. Voor zowel het bedrijf als de bevoegde instantie bood het e-MJV, ten opzichte van de schriftelijke indiening veel voordelen. Bijvoorbeeld lagere administratieve lasten door meer gebruiksgemak en een korte doorlooptijd van het proces van indiening en beoordeling. Daarnaast is er sprake van kwaliteitsverbetering doordat alle betrokkenen uitgaan van dezelfde data die in een centrale database worden vastgelegd. Het initiatief sloeg onmiddellijk aan: ondanks het tot dit jaar vrijwillige karakter maakte ongeveer 98% van de bedrijven en bevoegde instanties gebruik van het e-MJV.

Doorstart

Eén eigenschap van het elektronische verslag begon de voordelen echter meer en meer teniet te doen, namelijk de softwareapplicatie die moest wor-

den gedownload en lokaal geïnstalleerd. Door het toenemende beveiligingsbeleid van veel organisaties werd dit een steeds groter probleem dat veel tijd kostte. Een webapplicatie moest uitkomst bieden. Met dit doel voor ogen werd in maart 2008 in opdracht van het Ministerie van VROM een intensieve samenwerking gestart tussen Planbureau voor de Leefomgeving, Agentschap NL en FO-Industrie, met directe betrokkenheid van vertegenwoordigers vanuit het bedrijfsleven en de verschillende overheden. Resultaat is een webapplicatie waarmee het probleem van downloaden en installeren is verholpen en het e-MJV beter aansluit bij de eisen van deze tijd.

Traject 2010

Bedrijven hebben tot 1 april 2010 de tijd via het e-MJV hun Integraal PRTR-verslag te rapporteren over hun afval, energie- en watergebruik en emissies naar lucht, water en bodem. PRTR staat voor Pollutant Release and Transfer Register. Ook hun rapportage op grond van de MeerjarenAfspraak energie-efficiëntie (MJA) en, dit jaar voor het eerst, de rapportage voor de olie- en gaswinningsindustrie kunnen worden ingediend via de nieuwe webapplicatie. Bevoegde instanties kunnen tot 1 juli 2010 hun definitieve oordeel over het verslag geven. Het gaat dan om de uiteindelijke beoordeling, dus een verslag is geaccepteerd of niet geaccepteerd. Over onduidelijkheden in het verslag moeten bedrijf en bevoegd gezag dus voor 1 juli communiceren.

Helpdesk

Heeft u vragen over het nieuwe e-MJV? Neem dan contact op met de e-MJV-helpdesk (070 – 312 0 360 of helpdesk@emjv.info). Hier kunt u ook terecht voor informatie over inhoudelijke wijzigingen in de rapportageverplichtingen voor verslagjaar 2009, onder andere te vinden in de (geactualiseerde) Leidraad Milieujaarverslagen. ●

Informatie: [Jörgen de Wolff \(FO-Industrie\)](mailto:j.dewolff@fo-industrie.nl), 070-3451415, j.dewolff@fo-industrie.nl

KORT

Fabriek voor zonnepanelen

Gedeputeerde Staten van Limburg hebben een subsidie van 250.000 euro verleend aan Solar Modules Limburg BV. Dit bedrijf gaat op het grensoverschrijdende bedrijventerrein Avantis in Heerlen een nieuwe zonnecellenfabriek bouwen. De zonnecellen worden met elkaar verbonden tot modules die stroom leveren. Het gaat om een totale investering van 4,2 miljoen euro. Solar Modules Limburg BV gaat een fabriek bouwen met een voorlopige jaarproductie van 200.000 panelen. Dat worden er binnen enkele jaren drie keer zoveel. Binnen drie jaar zal het bedrijf naar verwachting 250 arbeidsplaatsen tellen. ●

Meer energiezuinige verlichting

Het aantal spaarlampen is gemiddeld per huishouden toegenomen van drie (in 2006) naar acht (in 2009). Dat betekent dat ruim 20% van de gebruikte lampen in huishoudens nu energiezuinig is. Het aanbod aan spaar- en led-lampen in winkels is sterk vergroot. Van de gemeenten en provincies werkt inmiddels zo'n 75% aan het energiezuinig maken van de openbare verlichting, met als koplopers de gemeente Apeldoorn en de provincie Utrecht. Dat blijkt uit de jaarrapportage van de Taskforce Verlichting. Een belangrijke oorzaak van deze ontwikkeling was de vaststelling van Europese energie-efficiëntie-eisen voor verlichting in 2009. Hierdoor verdwij-

nen tot 2017 stapsgewijs energie-onzuinige verlichtingsproducten als gloeilampen, bepaalde soorten TL en halogeenlampen in Europa van de markt. ●

Utrecht uitgekamd op aardwarmte

De provincie Utrecht laat haar gehele ondergrond uitkammen op beschikbare aardwarmte. Niet eerder vond op zo'n grote schaal een dergelijk onderzoek in ons land plaats. De provincie heeft sterke aanwijzingen dat zich op diverse plaatsen in de diepe ondergrond bruikbare geothermische bronnen bevinden. Het onderzoek zal zich concentreren op de zogeheten 'Slochteren-formatie', meer dan 2 kilometer onder het aardoppervlak. ●

Voortgangsrapportage duurzaam inkopen

Met ingang van dit jaar koopt de rijksoverheid voor 100 procent duurzaam in, gemeenten voor 75 procent en provincies en waterschappen voor 50 procent. Dit blijkt uit de voortgangsrapportage duurzaam inkopen die in februari naar de Tweede Kamer is gezonden. Inkoopers doen dit aan de hand van vastgestelde duurzaamheidseisen. Met haar inkoopvolume van jaarlijks meer dan 50 miljard euro kan de overheid een grote impuls geven aan het verduurzamen van markten. ●

Uniforme regels windmolengeluid

Dit jaar komen er nieuwe en uniforme regels voor de maximale geluids-

belasting die windmolens mogen produceren. De nieuwe regels sluiten aan bij Europese standaarden en bevatten nog maar één norm waaraan windparken moeten voldoen. De nieuwe helderheid maakt de besluitvorming op lokaal niveau eenvoudiger. Dat is van groot belang om de capaciteit van windenergie op land de komende jaren te verdubbelen. Er komt een eenduidige norm voor de toegestane geluidbelasting, de zogenaamde L-den-Norm. Dit is een norm voor het jaargemiddelde van de geluidniveaus gedurende de dag, avond en nachtperiodes. In aanvulling hierop komt er een norm voor de nachtperiode (Lnight), die zich specifiek richt op bescherming tegen slaapprostoring. ●

Vijftien nieuwe IPO- milieuprojecten in 2010

Foto: Michiel Wijnbergh.

Traditiegetrouw heeft het IPO begin dit jaar PRISMA 2010 gepubliceerd, het PRogramma Interprovinciale Strategische MilieuAgenda voor dit jaar. In 2010 gaan vijftien nieuwe interprovinciale milieuprojecten van start.

Eén van de vijftien nieuwe projecten omvat het in goede banen geleiden van de invoering van de omgevingsvergunning (zie pagina 7 in dit nummer)

PRISMA 2010 bevat de interprovinciale milieuprojecten die in 2010 gezamenlijk worden uitgevoerd met ondersteuning van provinciale medewerkers. De financiering van deze projecten geschiedt op basis van een afzonderlijk door de provincies beschikbaar gesteld budget.

Klimaat en energie

In 2010 gaat veel aandacht uit naar het duurzaam en klimaatbestendig inrichten van ons land. Zo wordt er een model ontwikkeld dat zichtbaar maakt waar in de provincies kansen liggen om duurzame energieproductielocaties te ontwikkelen die aansluiten op de regionale sterkte. Ook vindt er dit jaar wederom een actieve inzet plaats richting departementen, parlement en maatschappelijke partners om tot werkbare regels te komen die duurzame energie stimuleren. De nadruk ligt op stimuleringsregels en op het opzetten van een energiedistributie-infrastructuur die geschikt is voor de decentrale productie van duurzame energie, onder meer met smart grids. Verder zullen de provincies in IPO-verband een bijdrage leveren aan het opstellen van het nationale actieplan 'Duurzame Energie' en de uitvoering coördineren van het Klimaatakkoord (zie elders in dit nummer). De voor 2010 ingediende projecten zijn:

- Beleidsondersteunend rekenmodel lichtvervuiling en donkertebescherming;
- Uitvoeringsprogramma Klimaat en Energie.

Milieubreed

De overige projecten richten zich op een breed scala aan milieuonderwerpen. Deze krijgen gestalte in de volgende projecten:

- Instrumenten bescherming stiltegebieden;
- Facilitering 2^e tranche geluidbelastingkaarten en actieplannen provinciale wegen;

- Versterking regionale aanpak biodiversiteit;
- Realisatie van een effectieve monitoring;
- Webapplicatie Milieu in Ruimtelijke Plannen;
- Implementatie omgevingsvergunning (Wabo);
- Invulling regierol en implementatie eindbeeld Herziening handhavingstelsel (Mans)/Transitie vergunningverlening, toezicht en handhaving;
- Kaderstellende branchedocumenten vergunningverlening;
- Europees netwerk milieuvergunningverleners en handhavers (IMPEL);
- Verbinding milieu met groene uitvoeringspraktijk;
- Invoering 2e fase activiteitenbesluit (BARIM);
- Externe veiligheid (hiervoor loopt een separaat projectenprogramma);
- Kerngroep Milieu Regelgeving (KMR);
- Kerngroep Europees Milieubeleid (KEM).

Organisatie en financiering

In PRISMA 2010 zijn van de nieuwe initiatieven projectbeschrijvingen opgenomen. Daarnaast bevat het document een overzicht van de organisatie van de milieusamenwerking. Tot slot wordt ingaan op de in- en uitgaande geldstromen. Veel projecten resulteren in rapporten, workshops, websites of andere producten. Deze zijn in te zien via de website 'www.monitoringportaal.nl'. Verder bericht IPO-Milieuwerk ieder kwartaal over de projectontwikkelingen. De publicatie PRISMA 2010 kunt u bestellen via mevrouw Couvret (mcouvret@ipo.nl). ●

Informatie: Joyce Klink, 070-8881231, jklink@ipo.nl